

Přístupnější volby pro lidi s těžkým zrakovým postižením

Vyjádření Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR
pro Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením

Luboš Zajíc – prezident SONS ČR, z. s.

E-mail: zajic@sons.cz

GSM: +420 775 438 187

O nás

Jsme spolkem sdružujícím tisíce osob s těžkým zrakovým hendikepem a zároveň organizací poskytující širokou škálu nezbytných služeb této cílové skupině. Valná většina našich více než 200 zaměstnanců jsou osoby s vážným zrakovým hendikepem. Existujeme již od roku 1996 a síť našich více než 60 odboček je rozprostřena napříč celou Českou republikou.

Spolu s námi zřízenými obecně prospěšnými společnostmi – Tyfloservisem, o.p.s. a krajskými TyfloCentry – poskytujeme skutečně kompletní škálu služeb pro osoby se zrakovým hendikepem dostupných pro všechny, kteří je potřebují.

MOTTO: Nejsme organizace, která za nevidomé rozhoduje a jedná; jsme nevidomí občané, kteří rozhodují a jednají sami za sebe.

Doporučení k výkonu volebního práva u lidí se zrakovým postižením

Současný způsob hlasování a formát hlasovacích lístků neumožňuje nevidomým a slabozrakým svobodný a samostatný výkon aktivního volebního práva.

Jestliže se jedná o hlasovací lístky s možností výběru z více kandidátů (volby do Evropského parlamentu, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, volby do krajských zastupitelstev a volby do obecních zastupitelstev), člověk s těžkým zrakovým postižením potřebuje v naprosté většině případů pomoc s úpravou takového hlasovacího lístku od druhé osoby.

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, zapsaný spolek

■ adresa: Krakovská 1695/21, 110 00 Praha 1 ■ tel: +420 221 462 462

■ e-mail: sons@sons.cz ■ www.sons.cz

■ IČ/DIČ: 65399447/ CZ65399447

Bílá pastelka

■ veřejná sbírka na podporu speciálních služeb pro nevidomé a slabozraké

■ www.bilapastelka.cz

Níže navrhujeme úpravy hlasovacích lístků a jiná opatření, které by části nevidomých a slabozrakých výkon volebního práva usnadnily¹:

1. QR kód

Voličům s těžkým zrakovým postižením by situaci značně ulehčila možnost jasného rozpoznání bez zrakové kontroly, o jaký konkrétní hlasovací lístek se jedná. K této identifikaci by šel použít QR kód umístěný na předem definovaném místě na hlasovacím lístku. Například v pravém spodním rohu. Po načtení QR kódu pomocí fotoaparátu na chytrém mobilním telefonu by došlo k přesměrování na konkrétní hlasovací lístek v elektronické podobě umístěný na úložišti umožňující dálkový přístup. Člověk s těžkým zrakovým postižením by pomocí tohoto opatření byl schopen poznat, jaký hlasovací lístek je ten, který chce ve volbě odevzdat.

U voleb, kde je na hlasovacím lístku uvedeno jméno pouze jednoho kandidáta (prezidentské volby a senátní volby), by tak člověk s těžkým zrakovým postižením mohl odvolit i bez pomoci druhé osoby. Stejně by to bylo i u voleb do Evropského parlamentu, voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a u krajských voleb, kde by mohl člověk s těžkým zrakovým postižením odvolit bez cizí pomoci s tím, že by volil celý subjekt bez možnosti udělení preferenčních hlasů. Pro zcela nevidomého člověka je v současné době náročné, jak zkontrolovat, zda mu osoba, která mu s výběrem hlasovacího lístku pomáhala, vybrala ten, který odráží vůli nevidomého voliče. Za pomoci QR kódu by existovala možnost kontroly, minimálně co se subjektu týče.

Již několik voleb se setkáváme s tím, že jsou na listu s informacemi k volbám, který je součástí obálky s hlasovacími lístky, umístěny QR kódy s odkazem na instruktážní videa v českém znakovém jazyce a na všechny hlasovací lístky v elektronické podobě. Voliči s těžkým zrakovým postižením to přináší možnost seznámit se se všemi kandidáty v daných volbách, ale již nemá možnost samostatně vybrat požadovaný hlasovací lístek. Umístění QR kódu na každý jednotlivý hlasovací lístek by mu samostatný výběr umožňovalo.

Jedná se o technicky i finančně nenáročné řešení, které by umožnilo voličům s těžkým zrakovým postižením větší míru nezávislosti během voleb.

2. Usnadnění nalezení QR kódu

¹ O těchto opatřeních informovala organizace SONS rovněž Ministerstvo vnitra České republiky, které odpovídá za realizaci voleb.

Ke snadnému nalezení QR kódu, také k rozpoznávání textu na hlasovacím lístku pomocí mobilního telefonu nebo skeneru, by bylo vhodné, aby každý lístek měl hmatem identifikovatelný jeden roh, podle kterého by nevidomý poznal, jak je text na hlasovacím lístku orientován (jak lístek patří). Toho může být lehce dosaženo jednoduchou úpravou – „sestřížením“ jednoho rohu.

3. Úpravy vzhledu hlasovacích lístků pro slabozraké voliče

Písmo: Typ písma použitý např. v minulých volbách do Poslanecké sněmovny se nám jeví z hlediska čitelnosti jako plně vyhovující. Čitelnost by zlepšilo použití větší velikosti písma a větších mezer mezi odstavci. U voleb do Poslanecké sněmovny při zachování velikosti lístků zřejmě písmo zvětšit nelze, doporučujeme ale zvážit zvětšení písma alespoň u voleb, u kterých není textu na hlasovacích lístcích tolik (prezidentské, senátní).

Rozložení textu: Identifikaci hlasovacích lístků by usnadnilo zarovnání textu v hlavičce k levému okraji (nyní je zarovnán na střed) a přeuspořádání informací v hlavičce. Název politické strany by měl být v prvním řádku hlavičky větším písmem než nyní a tučně. Další informace, které se na všech lístcích opakují, mohou následovat na dalších řádcích menším písmem. Toto by pomohlo slabozrakým lidem snadněji identifikovat jednotlivé lístky.

Použitý papír: Čitelnost lístků by se zlepšila použitím papíru o vyšší gramáži (tenký papír prosvítá), bělejšího papíru a zvětšením formátu papíru, aby bylo možné tisknout větším písmem. Jsme si vědomi, že přínos těchto úprav je třeba zhodnotit i vzhledem ke zvýšeným nákladům na tisk.

4. Organizační opatření

Nevidomí a slabozrací voliči by uvítali opatření, které jistě nevyžaduje zákonnou úpravu, jde o to, aby bylo možné každé volební místo telefonicky kontaktovat a požádat, aby nevidomý byl od vchodu (např. do školy) jakoukoliv osobou vyzvednut a doprovazen do příslušné volební místnosti a případně opět odveden zpět ke vchodu.